

Моніторинг окупаційних телеграм-каналів

У Херсонській, Запорізькій, Луганській та Донецькій областях

Ключові наративи окупаційних ТГ-каналів

Загальний коментар:

Згідно з моніторингом, найбільше меседжів, виявлених протягом тижня, стосувалися життя в Херсонській та Запорізькій областях України. Росія робить акцент на розмитті контекстів, перекладаючи відповідальність за руйнування і негаразди людей на Україну. Також Росія всіляко намагається інтегрувати людей з тимчасово окупованих українських територій в загальноросійський контекст. Як йшлося в звіті минулого тижня, Росія намагається досягнути цього змінюючи підручники з історії, долучаючи мешканців окупованих територій до загальноросійських свят тощо. Із нового проводячи вибори, наймаючи на роботу росіян, плекаючи у мешканців окупованих територій вдячність до росіян, які приїхали «відновлювати» їхні міста тощо. Наразі акцент на життя в так званих ЛНР, ДНР та Криму значно менший. Винятком є Маріуполь, про відбудову якого в телеграм-каналах є десятки згадок.

Методологія дослідження:

Щоденний моніторинг телеграм-каналів, які працюють на тимчасово-окупованих Росією територіях (як новоокупованих — із 2022 року, так і тих, які були окуповані у 2014), так і на звільнених від 2022 року. Період моніторингу — від 1 серпня 2023 року. Тобто йдеться передусім про окупаційні телеграм-канали. Під окупаційними телеграм-каналами маємо на увазі ті, що орієнтовані на тимчасово окуповані території України, зокрема, в назві чи описі яких є згадка конкретного міста або регіону України, які перебували чи досі перебувають під окупацією з 2014 року; а також населених пунктів, які Росія планує/планувала захопити.

За результатами моніторингу, меседжі, що поширює телеграм-канал, розбиваються на кілька ключових тем, які фіксуються протягом тижня, пізніше — місяця. Також описуються специфічні групи меседжів і зміни в тенденціях щодо поширення того чи іншого пропагандистського меседжі. Наприклад, зміни в риториці щодо паспортизації людей на окупованих територіях тощо.

 4095 1428 185 93 58 44 20

 13 9 4

 200.8K 21:27

Мешканці різних російських міст приїжджають на окуповані території й відновлюють їх

Пояснення

За період моніторингу зустрічалося чимало повідомлень, в яких йшлося про відбудову захоплених Росією українських областей. Зокрема, в таких повідомленнях акцентували, що Росія відновлює те, що зруйнувала Україна й не згадували, хто насправді розв'язав бойові дії. У повідомленнях про відновлення міст на тимчасово окупованих Росією територіях також не йдеться, що це роблять місцеві. Тобто вони у цьому випадку змальовуються виключно як безликі люди, які лише чекають на допомогу з боку Росії й росіян, які приїжджають з дуже різних міст задля відновлення їхніх міст і сіл. Відновлювати міста і села нібито приїжджають мешканці Тули, Приморська, Санкт-Петербурга тощо — так званих «міст-шефів», які Росія визначила для окупованих міст. У такий спосіб Росія формує для цих регіонів статус меншопартісних — таких, які постійно потребують допомоги й не готові працювати задля власного відновлення. Також Росія постає виключно в доброму світлі, адже є не руйнівницею, а навпаки — країною, яка готова вкладати неабиякі ресурси у відновлення міст на цих територіях, в той час як Україні нібито байдуже на це.

Області: Донецька, Запорізька. Чимало дописів про відбудову стосувалися Маріуполя, Токмака, Мелітополя.

Україна знущається з цивільних в звільненому Херсоні та частині області, де відновила контроль

Пояснення

Упродовж тижня, зокрема в телеграм-каналах, контент яких таргетується на мешканців окупованої частини Херсонщини, поширювали дописи про так зване свавілля українських військових, правоохоронців тощо щодо цивільних. Однак Росія називає в таких дописах Херсон тимчасово окупованим Україною, як і частину області, яку українська армія вже звільнила від російських загарбників. Така риторика потрібна Росії, щоб дискредитувати Україну та українців; щоб сформувані видимість, що саме Україна є агресоркою, що Україна безжально знущається з цивільних. Схожа риторика простежувалася після звільнення кожної української території від російських загарбників — Київщини, Чернігівщини, Харківщини, Херсона. Одразу після новин про успіхи української армії, з'являлися новини з російського боку про те, що цивільним на цих територіях тепер потрібно стерегтися, що для них починається пекло тощо. Так Росія підживлює свій наратив про українців-нацистів, які знущаються з бідних російськомовних (і вже не тільки) мешканців України.

Херсонська область.

На окупованих територіях триває вступна кампанія в заклади спеціальної й вищої освіти, а школи готуються до початку нового року

Пояснення

Протягом тижня в телеграм-каналах, які потрапили до вибірки, було багато дописів про вступну кампанію, яка нібито триває на окупованих Росією територіях. Зокрема, йшлося про вступ до профтехучилищ, коледжів. Мовляв, життя на цих територіях йде на повну, триває набір студентів, Росія дбає про молодь, й щоб перерв у навчанні й підготовці не було. Також зустрічалося чимало повідомлень про підготовку шкіл на окупованих територіях до нового навчального року. Тут були згадки і про відбудову шкіл, які постраждали внаслідок бойових дій, і про будівництво нових шкіл, і про важливість не переривати навчальний процес задля блага дітей, і про участь у всіх цих процесах безпосередньо Росії і партії «Єдина Росія». У дописах про новий навчальний рік згадували й про допомогу партійців сім'ям: про купівлю необхідних речей для школи тощо. Йшлося, що у більшості шкіл регіонів навчання буде тривати у офлайн-форматі, однак про безпековий момент такого формату автори дописів не згадували.

Також у контексті початку навчального року зустрічалося чимало дописів про пошук необхідних працівників у школи, бібліотеки тощо. В деяких з телеграм-каналів, зокрема, в яких йдеться про Каховку, з'являється близько десятка різних вакансій на день. Йдеться про вакансії не лише в школах, а й в різних адміністративних установах. Така риторика свідчить, що на окупованих Росією територіях утворився кадровий голод, ймовірно через масовий виїзд людей за межі областей у цілях власної безпеки.

Області: Запорізька, Херсонська, Донецька, Луганська.

На окупованих територіях триває підготовка до «перших виборів в складі Росії»

Пояснення

Протягом тижня в окупаційних телеграм-каналах, зокрема в тих, які таргетуються на аудиторію Запорізької області, йшлося про підготовку до місцевих «виборів», які Росія планує провести 10 вересня. У ході «підготовки» зустрічалися дописи про зареєстрованих кандидатів та кандидаток, про їхні здобутки. Більшість таких дописів супроводжувалася піаром партійців «Єдиної Росії». Проводячи так звані вибори Росія прагне цілком вкорінити на окупованих територіях свій устрій, привести туди своїх людей, адже більшість так званих кандидатів саме росіяни, а не місцеві.

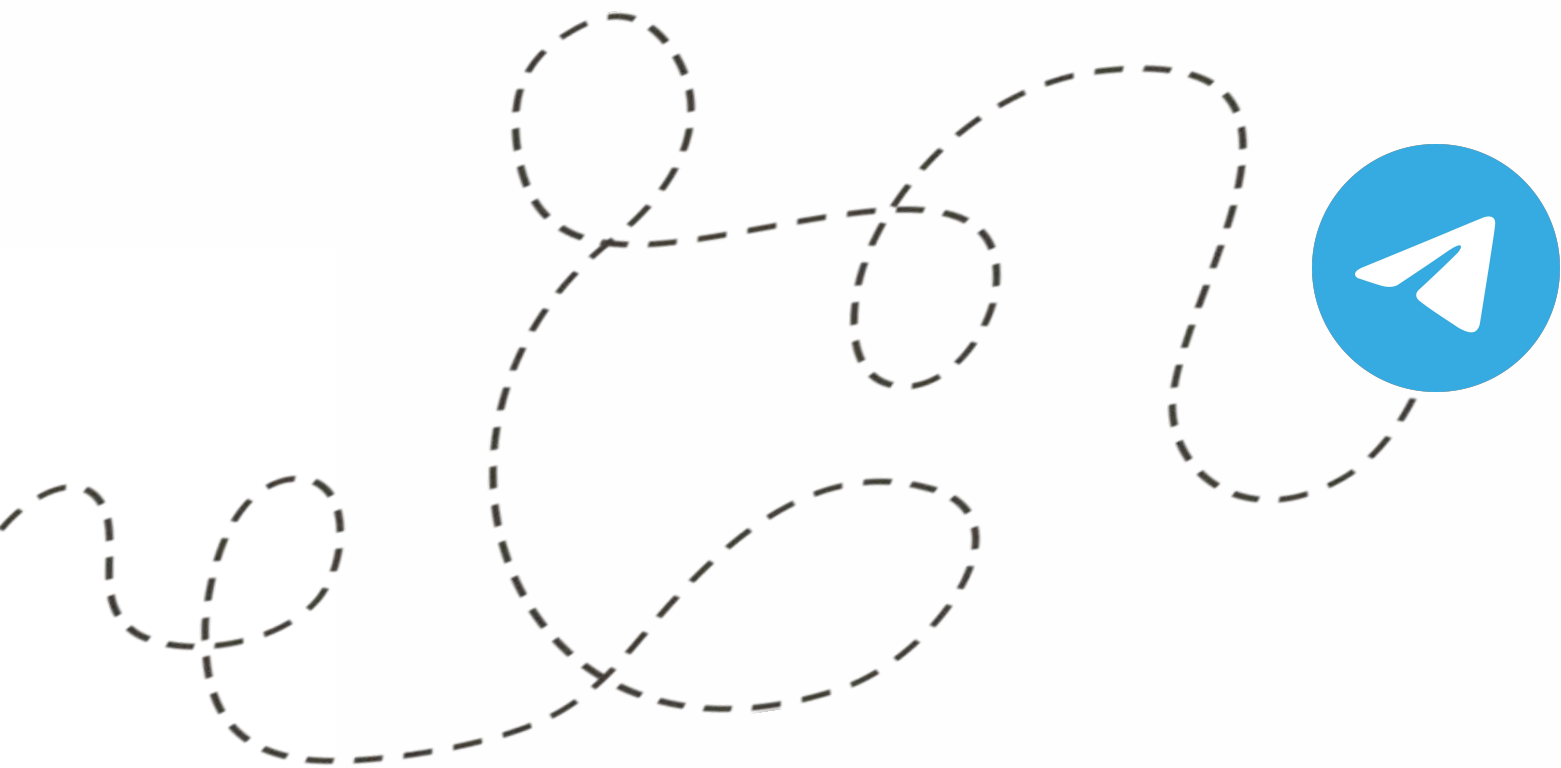
Запорізька область.

Росія допомагає дітям

Пояснення

У ході моніторингу, які і минулого тижня, зустрічалися дописи про допомогу дітям з окупованих територій від Росії. Мовляв, Росія дбає про молоде покоління: йдеться і про допомогу матеріальну на етапі підготовки до нового навчального року, і про організацію відпочинку (на території Росії безпосередньо) і оздоровлення (також на території Росії). Інформації про те, чи повертаються ці діти додому після «відпочинку й оздоровлення» зазвичай немає. Поширюючи такі меседжі Росія створює для себе образ країни-рятівниці, яка допомагає людям, натомість замовчуючи свою справжню мету. Однак вивозячи українських дітей на свою територію, замінюючи підручники, відкриваючи свої школи, Росія втягує українських дітей у власний, російський контекст, викорінюючи все українське й замінюючи своїм.

Області: Запорізька, Херсонська, Донецька, Луганська.

Документ підготовлено Школою політичної аналітики НаУКМА за підтримки Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Раєт в Україні. Зміст цієї публікації є винятковою відповідальністю Раєт та його партнерів і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США